

Sygn. akt I CSK 178/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Hubert Wrzeszcz

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

Protokolant Ewa Krentzel

w sprawie z powództwa K. R. i G. D.

przeciwko Miastu W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 12 października 2006 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 14 grudnia 2005 r.,

uchyla zaskarżony wyrok w pkt. 1 (pierwszym) w części uwzględniającej powództwo i orzekającej o kosztach, w pkt. 2 (drugim) w części oddalającej apelację pozwanego Miasta W. oraz w pkt. 3 (trzecim) i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 14 grudnia 2005 r. zasądził od pozwanego Miasta na rzecz powódek K. R. i G. D. kwoty po 3.718.628,50 zł z odsetkami tytułem odszkodowania za naruszenie pierwszeństwa ukształtowanego w art. 23 ust. 4 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.). U podłoża tego rozstrzygnięcia legło ustalenie, że spadkodawca powódek F. G. nabył prawo własności nieruchomości położonej w W. przy ulicy B., i ujawnił je w księdze hipotecznej przez wpis zastrzeżenia. Gmina W., poprzednik prawny pozwanego Miasta W., posiadając wiedzę o aktualnym adresie powódki K. R. zaniechał powiadomić na piśmie ją i jej siostrę o zamiarze oddania gruntu w użytkowanie wieczyste oraz o przysługującym im pierwszeństwie w nabyciu tego prawa.

Skarga kasacyjna pozwanego - oparta na obu podstawach z art. 398³§ 1 k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 193 §1, 231 k.p.c., art. 353 k.c. w zw. z art. 4 ust. 8 i art. 82 ustawy z dnia 29 kwietnia 1995 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm., dalej uggwiwn), art. 361, 416, 355 k.c., art. 23 ust. 4 uggwiwn, a także art. 11 ust. 2 dekretu z dnia 6 czerwca 1945 r. o mocy obowiązującej orzeczeń sądowych, wydanych w okresie okupacji niemieckiej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 25, poz. 151) i zmierza do uchylecia zaskarżonego wyroku oraz oddalenia apelacji powódek, bądź przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie są zasadne podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty procesowe. Za pewnego rodzaju nieporozumienie należy uznać zarzut naruszenia art. 193 § 1 k.p.c. (w zw. z art. 210 § 1 k.p.c.) przez przyjęcie następstwa prawnego Miasta W. w miejsce Gminy W., pomimo że pełnomocnik powódek jako jej następcę prawnego wskazał Prezydenta Miasta W. Przepis 193 § 1 k.p.c. normuje zmianę powództwa, określoną w nauce jako zmiana powództwa pod względem przedmiotowym, tj. zmiana żądania lub podstawy powództwa; nie dotyczy natomiast zmiany powództwa pod względem podmiotowym, będącej zmianą stron w procesie, o co w istocie chodziło skarżącemu.

Podobnie za pewnego rodzaju nieporozumienie należy uznać zarzut naruszenia art. 231 w zw. z art. 250 k.c. oraz art. 6 i 922 § 1 k.c. przez przyjęcie, że udziały powódek w spadku po właścicielu nieruchomości są równe. Skarżący pomija, że nabycie spadku przez spadkobiercę (spadkobierców) następuje z mocy prawa z chwilą otwarcia spadku (art. 925 k.c.). Oznacza to, że jeżeli osoba trzecia nie kwestionuje przymiotu spadkobiercy, odpada potrzeba udowodnienia tego przymiotu stwierdzeniem nabycia spadku. Dlatego też, jeżeli fakty usprawiedliwiające nabycie przez powódki po połowie praw do spadku po właścicielu nieruchomości nie były sporne i nie budziły wątpliwości (art. 229), to udowodnienie tych praw osobnymi stwierdzeniami nabycia spadku nie było konieczne. Sąd Apelacyjny mógł więc przyjąć nabycie przez powódki po połowie praw do spadku w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy aprobuje wywody Sądu Apelacyjnego co do nabycia przez F. G. prawa własności nieruchomości położonej w W. przy ulicy B. oraz naruszenia przez umowę oddania gruntu w użytkowanie wieczyste zasad pierwszeństwa ukształtowanego w art. 23 ust. 4 ugiwn. Naruszenie zaś tych zasad, jak trafnie przyjął Sąd Apelacyjny, rodzi odpowiedzialność skarżącego na zasadach ogólnych, pojmowaną jako deliktowa odpowiedzialność odszkodowawcza.

Trzeba natomiast podzielić zarzut skargi kasacyjnej, że błędnie Sąd Apelacyjny utożsamiał wysokość szkody poniesionej przez powódki z ustaloną w wyniku postępowania przetargowego wartością gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste pomniejszoną o kwotę, którą musiałyby zapłacić, gdyby skorzystały z pierwszeństwa. Uszło bowiem uwagi Sądu Apelacyjnego, że w okolicznościach sprawy pierwszeństwo ukształtowane w art. 23 ust. 4 ugiwn sprowadzało się do możliwości nabycia przez powódki użytkowania wieczystego gruntu przed innymi podmiotami. Oznacza to, że wartość tego prawa stanowi punkt wyjścia do ustalenia poniesionej przez powódki szkody.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

